

УИЛЪЯМ ШЕКСПИР

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΙ
ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

Уильям Шекспир
Αντώνιος και Κλεοπάτρα

«Public Domain»

Шекспир У.

Αντώνιος και Κλεοπάτρα / У. Шекспир — «Public Domain»,

Содержание

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΠΡΟΣΩΠΑ	9
ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ	10
ΣΚΗΝΗ Α'	10
ΣΚΗΝΗ Β'	12
ΣΚΗΝΗ Δ' (Γ')	18
ΣΚΗΝΗ Ε'	20
ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ	22
ΣΚΗΝΗ Α'	22
ΣΚΗΝΗ Β'	24
Κонец ознакомительного фрагмента.	25

William Shakespeare

Αντώνιος και Κλεοπάτρα / Τραγωδία εις πράξεις 5

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Αντώνιος και η Κλεοπάτρα, η Τιτάνειος ερωτική τραγωδία κατά τον Brandes εδημοσιεύθη τω 1623 γραφείσα τω 1607 ή περί τας αρχάς του 16ου και παρασταθείσα κατά πρώτον την 20 Μαΐου του έτους τούτου. Είναι, γράφει ο Άγγλος κριτικός Coleridge, η αρίστη των ιστορικών τραγωδιών του Σαίξπηρ, έργον αξιοθαύμαστον, εφάμιλλον του Χάμλετ, του Οθέλου, του Μάκβεθ και του Ληρ. Πολλά ομώνυμα δράματα είχαν γραφή εν Αγγλία προ της δημοσιεύσεως του Σαιξπηρείου έργου, αλλά δύο μόνον εκ τούτων είνε άξια μνείας, η «Κλεοπάτρα» του Daniel δημοσιευθείσα τω 1594 και η «Τραγωδία του Αντωνίου» μεταφρασθείσα εκ της γαλλικής υπό της κομήσεως Pembroke. Αλλ' ούτε τα έργα ταύτα ούτε άλλο τι εκ των πολλών επί του θέματος τούτου γραφέντων εν Ιταλία είχαν, ως φαίνεται, υπ' όψιν ο Σαίξπηρ κατά την συγγραφήν της Τραγωδίας του, ης την υπόθεσιν αρύεται εξ ολοκλήρου εκ του βίου του Μάρκου Αντωνίου, ον ανεγίνωσκεν εν τη Αγγλική μεταφράσει του Πλουτάρχου, γενομένην ως γνωστόν υπό του Θωμά Χορθ εκ της γαλλικής μεταφράσεως του Amyoi. Ο Άγγλος κριτικός Arthur Symons γράφει: &Ο Αντώνιος και η Κλεοπάτρα& είνε, νομίζω, το θαυμασιώτερον των Σαιξπηρείων δραμάτων, ιδίως, διότι η Κλεοπάτρα είνε η εξαισιωτέρα μορφή των γυναικείων χαρακτήρων ους εδημιούργησεν ο μέγας δραματοποιός. Όχι δε μόνον, προσθέτει, η θαυμασιωτέρα των γυναικείων χαρακτήρων, αλλ' ίσως η θαυμασιωτάτη των γυναικών.

Ο ενθουσιασμός ούτος του Symons, γράφει ο Brandes, υπερβαίνει ίσως τα όρια, αλλά βέβαιον είνε ότι το μέγιστον των θελγήτρων του αριστουργήματος τούτου αποτελεί η μορφή της Κλεοπάτρας, διαγραφείσα με τον καλλιτεχνικόν ενθουσιασμόν του Σαίξπηρ και την βαθυτάτην αυτήν του πείραν του κόσμου. Αλλά το μεγαλείον του παγκοσμίου ιστορικού δράματος προέρχεται εκ της απαραμίλλου τέχνης μεθ' ης συνέθεσε τας προσωπικάς σχέσεις των δύο εραστών προς την ιστορίαν και την τύχην ισχυρών κρατών. Ακριβώς δε όπως ο όλεθρος του Αντωνίου προέρχεται εκ των μετά της Κλεοπάτρας σχέσεών του, ούτω και η πτώσις της Ρωμαϊκής Αξιοκρατίας προέρχεται εκ της επαφής της σκληραγωγίας της Δύσεως προς την Ανατολικήν ακολασίαν. Ο Αντώνιος αντιπροσωπεύει την Ρώμην και η Κλεοπάτρα την Ανατολήν. Όταν ούτος πίπτη θύμα της Ανατολικής ηδυπαθείας, φαίνεται ως εάν το Ρωμαϊκόν μεγαλείον και η Ρωμαϊκή Δημοκρατία συναποθνήσκωσι μετ' αυτού. Ούτε η τυραννική διοίκησις ούτε η δολοφονία του Καίσαρος, αλλά το μετά δεκατέσσαρα έτη επελθόν κατασύντριμμα του Ρωμαϊκού μεγαλείου, μας παρουσιάζει την τελικήν πτώσιν της γηραιάς παγκοσμίου δημοκρατίας και εμποιεί ημίν αισθημα γενικής καταστροφής, ην εν τω δράματι τούτω, όπως και εν τω Ληρ, προτίθεται να παραστήση ο Σαίξπηρ.

Δεν είνε τραγωδία ιδιωτικής, περιορισμένης φύσεως, ως η υπόθεσις του Οθέλλου· δεν υπάρχει εδώ ως εν τω Χάμλετ ο νέος Φορτίμβρας όστις υπόσχεται περί αισιωτέρου μέλλοντος. Η νίκη του Οκταβίου ουδένα δοξάζει και ουδέν υπόσχεται. Όχι· η μεγάλην εικόν, ην ο Σαίξπηρ είχε κατά νουν να ζωγραφίση αφ' ης στιγμής είλκυσεν αυτόν το σοβαρόν τούτο θέμα, ήτο η εικόν της καταστροφής του κόσμου.

Το δράμα τούτο, γράφει ο Hazlitt, παρουσιάζει ωραίαν εικόνα της Ρωμαϊκής υπερηφανείας και της Ασιατικής μεγαλοπρεπειάς. Εν τω αγώνι δε μεταξύ των δύο τούτων χωρών η κυριαρχία του κόσμου φαίνεται αμφίρροπος, «όπως το πτίλον του κύκνου,

&Όπερ φέρεται επί των ανυψουμένων κυμάτων Και προς ουδεμίαν κλίνει διεύθυνσιν.&»

Οι χαρακτήρες αναπνέουσι, κινούνται και ζώσιν. Ο Σαίξπηρ δεν χρονοτριβεί σκεπτόμενος τι πρέπει να ειπούν και να πράξουν, αλλά παρατηρεί αμέσως τι εις έκαστον εξ αυτών αρμόζει, ενεργών και ομιλών αντ' αυτών. Δεν παρουσιάζει εις ημάς ομίλους θεατρικών νευροσπάστων ή ποιητικής μηχανάς εκφωνούσας προπαρεσκευασμένους λόγους περί του ανθρωπίνου βίου και ενεργούσας εξ υπολογισμού φαινομενικών αιτίων, αλλά φέρει επί της σκηνής άνδρας και γυναίκας ζωντανούς λαλούντας και ενεργούντας εξ αισθήματος πραγματικού, συμφώνως προς την αμώτιδα και παλίρροιαν του πάθους, άνευ της ελαχίστης χροιάς λογικής ή ρητορικής σχολαστικότητας. Ουδέν τελείται καθ' υπολογισμούς, αλλά κατά τρόπον φυσικόν, όπως συμβαίνει εν τη πραγματικότητι, συμφώνως προς τας περιστάσεις. Ο χαρακτήρ της Κλεοπάτρας είνε αριστοτέχνημα. Ποία αντίθεσις μεταξύ αυτής και της Ιμογένης! Είνε αδύνατον να υποθέση τις ότι ο αυτός ποιητής εδημιούργησε τους δύο τούτους τύπους. Η Αιγυπτία είνε φιλήδονος, επιδεικτική, μεγαλαυχούσα διά τα θέλγητρά της, αλαζών, τυραννική και άστατος. Η αβροδίαιτος αυτής πομπή και η υπερβολική πολυτέλειά της εκτίθενται εν όλη αυτών τη λάμπει και μεγαλοπρέπεια, ως επίσης και το ανώμαλον μεγαλείον της ψυχής του Μάρκου Αντωνίου. Οι πρώτοι στίχοι του μεταξύ αυτών διαλόγου, αποδεικνύουν το βασιλικόν ύφος ούτινος ποιείται χρήσιν προς έκφρασιν ερωτικών αισθημάτων:

&Κλεοπάτρα: Αν τω όντι με αγαπάς, ειπέ μου πόσον;&

&Αντώνιος: Είνε μικρός ο έρωσ που δύναται να καταμετρηθή.&

&Κλεοπάτρα: Θέλω να ορίσω το όριον μέχρι τον οποίου δύναται να φθάση ο προς εμέ έρωσ.&

&Αντώνιος: Τότε νέαν κατ ανάγκην γην και νέον ουρανόν πρέπει να ανακαλύψης.&

Η περί της Κλεοπάτρας ποιητικωτάτη περιγραφή, η αρχομένη :

«Το πλοιάριον επί τον οποίον επέβαινε, όμοιον προς απαστράπτοντα θρόνον. έλαμπεν επί του ύδατος· η μεν πρύμνα αυτού ήτο εκ χρυσού σφυρηλάτου, τα δε ιστία πορφυρά και τόσον αρωματώδη, ώστε οι άνεμοι εθώπευον αυτά ερρωτύλως»,

φαίνεται ως προλειαινούσα την οδόν και σχεδόν δικαιολογούσα την επερχομένην ερωτικήν παραφοράν του Αντωνίου, ότε κατά την εν Ακτίω ναυμαχίαν εγκαταλείπει την μάχην και ως «παραφόρος νήσσα» ακολουθεί τα φεύγοντα πλοία της.

Ολίγα χωρία εν τω Σαίξπηρ – εις ουδένα δε άλλον ποιητήν ανευρίσκομεν τοιαύτα – ενέχουσι πλειοτέραν τοπικήν χροιάν ή η περικοπή εν η η Κλεοπάτρα παρίσταται ζητούσα να εικάση εις τι ησχολείτο ο Αντώνιος κατά τον χρόνον της απουσίας του: « *Ομιλεί τώρα ή ψιθυρίζει; – Πού είνε ο εκ τον γηραιού Νείλου όφισ μου;*» Ή όταν λέγη προς τον Αντώνιον, μετά την εν Ακτίω καταστροφήν, να αναλάβη το θάρρος του και να προκαλέση νέαν μάχην: «*Είνε η ημέρα των γενεθλίων μου· είχαν αποφασίση να μην εορτάσω αυτήν· αλλ' επειδή ο σύζυγός μου έγινε πάλιν ο Αντώνιος, θα γίνω και εγώ η Κλεοπάτρα*». Ίσως το ωραιότερον πάντων είνε η έκρηξις της οργής του Αντωνίου όταν, μετά την τελικήν καταστροφήν αυτού, εισέρχεται και συλλαμβάνει τον απεσταλμένον του Καίσαρος ασπαζόμενον την χείρα της:

«Να επιτρέψης εις άνθρωπον, όστις δέχεται φιλοδώρημα και λέγει «ο θεός να σου τα πληρώση», να λαμβάνη με οικειότητα το χέρι εκείνο με το οποίον έπαιζον εγώ· την βασιλικήν αυτήν σφραγίδα των ευγενών καρδιών.»

Δεν είνε άπορον ότι διατάσσει την μαστίγωσίν του· αλλ' η αγηνής αυτού καταγωγή δεν είνε ο αληθής τούτου λόγος· υπάρχει άλλο βαθύτερον αίσθημα, μολονότι η υπερηφάνεια του Αντωνίου δεν επιτρέπει αυτό να το φανερώση ειμή μόνον κατά την στιγμήν της οργής του· υποπτεύει αυτόν ως αντιπρόσωπον του Καίσαρος.

Όλος ο χαρακτήρ της Κλεοπάτρας αποτελεί τον θρίαμβον της ακολασίας και της φιληδονίας, όπερ είνε το δεσπόζον αυτής πάθος, υπερισχόν πάσης άλλης σκέψεως. Δι' αυτήν η Οκταβία είνε ευήθης, η δε Φουλβία φωνασκούσα και τραχύφωνος ερινύς. Η επομένη περικοπή ζωγραφίζει αυτήν θαυμασίως:

«Ούτε η ηλικία δύναται να την μαράνη ούτε η συνήθεια να παλαιώση την Άπειρον ποικιλίαν των θελήτων αυτής. Διότι αι μεν άλλαι γυναίκες κατευνάζουν τας ορέξεις τας οποίας διεγείρουν, αυτή δε, όσω περισσότερον προσπαθεί να κατευνάση αυτάς, τόσω περισσότερον τας διεγείρει· και τα χαμερπέστατα των πραγμάτων έχουν τόσην χάριν εν αυτή, ώστε οι άγιοι πατέρες την ευλογούσι και ακολασταίνουσαν.»

Πόσον πνεύμα και πυρ ενέχει η μετά του απεσταλμένου του Αντωνίου συνομιλία αυτής, όταν ούτος τη αναγγέλλει την δυσάρεστον αγγελίαν του γάμου του μετά της Οκταβίας! Άπασα η βασιλική της υπερηφάνεια και η ωραιότης εν ταυτώ εκδηλούνται εν τη αμοιβή ην τη υπόσχεται:

«Ιδού λάβε χρυσόν και φίλησε Τας κυανάς φλέβας της χειρός ταύτης».

Τα σφάλματά της είνε μεγάλα και ασυγχώρητα, αλλ' εξαγοράζονται υπό του μεγαλείου του θανάτου της. Εν τη εσχάτη απελπισία αισθάνεται την δύναμιν της στοργής της. Διατηρεί το βασιλικόν της μεγαλείον και εν αυτή τη δυστυχία, ως και τας τέρψεις του παρελθόντος μέχρι της τελευταίας στιγμής του βίου της. Ο θάνατος περιέχει στοιχείον διαθέτον αυτήν ηδυπαθώς. Αφού επέθηκε την ασπίδα επί του στήθους της λέγει:

«Δεν βλέπεις το βρέφος το οποίον έχω εις το στήθος,
Που θηλάζει την τροφόν διά να την αποκοιμίση;
Γλυκύ ως βάλαμον, ελαφρόν ως αήρ και τερπνόν ως...
Ω Αντώνιε, Αντώνιε!»

Είνε άξιον σημειώσεως, ότι ο Σαίξπηρ τας εν τη τραγωδία ταύτη εκτάκτως μεγαλοπρεπείς περιγραφάς θέτει εν αντιθέσει προς εικόνας υπερμέτρων πόνων και φρίκης, ίσως δε έπραξεν εν μέρει τούτο, ίνα δικαιολογήση την τρυφηλότητα του Μάρκου Αντωνίου, μεθ' ου ως επί το πολύ σχετίζονται αύται, ίσως δε, όπερ και πιθανώτερον, διά να διατηρήση ισορροπίαν τινά αισθήματος εν τω πνεύματι του αναγνώστου. Ο Καίσαρ μαθών την εν τη αυλή της Κλεοπάτρας διαγωγήν αυτού λέγει:

«Άφες, Αντώνιε, τον ακόλαστον και ηδυπαθή βίον σου. Διωχθείς ποτε εκ της Μουτινης, όπου εφόνευσας τους υπάτους Πάνσαν και Ίρτιον και ταλαιπωρούμενος υπό της πείνης, υπέφερες αυτήν, καίτοι αβροδιαίτως ανατραφείς, και αυτών των αγρίων υπομονητικώτερον, πίνων και ίππων ούρον, και βορβορώδες και διεφθαρμένον ύδωρ, το οποίον και αυτά τα ζώα απέφευγαν μετ' αποστροφής· ο ουρανίσκος σου δεν απηξίου ούτε των αγριωτέρων βάτων τους καρπούς, και ως έλαφος, όταν η χιών καλύπτη τας βοσκάς, εβλαστολόγεις και αυτούς ακόμη τους φλοιούς των δένδρων· λέγεται δε ότι επί των Άλπεων σε είδον τρώγοντα κρέας παράδοξον, ούτινος η θέα μόνη επέφερεν εις τινας τον θάνατον».

Το δε χωρίον μετά την ήτταν του Αντωνίου, όταν ούτος λέγη:

«Ναι, ναι· εις Φιλίππους έφερεν ούτος
Το ξίφος ως χορευτής, εν ώ εγώ εκτύπων
Τον ισχνόν και ερρυτιδωμένον Κάσιον· εγώ
Εφόνευσαν τον παράφορο Βρούτον»,

είνε μία εκ των ωραίων εκείνων ανασκοπήσεων, αίτινες δεικνύουσιν ημίν την μεταβαλλομένην και περιπετειώδη πορείαν του ανθρωπίνου βίου.

Αι τελευταίαι σκηναί & του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας & είνε πλήρεις μεταστροφών προερχομένων εκ του πάθους και των ατυχημάτων. Επιτυχία και καταστροφή διαδέχονται αλλήλας μετά μεγάλης ταχύτητος. Η τύχη ίσταται επί του τροχού της πλειότερον του συνήθους, τυφλή και τεταραγμένη. Η ακροσφαλής κατάστασις και η επερχομένη διάλυσις του μεγαλείου του Αντωνίου εκτυλίσσονται θαυμασίως εν τω διαλόγω μεταξύ αυτού και του Έρωτος:

Αντώνιος: Με βλέπεις ακόμη, Έρως;

Έρως: Ναι, γενναίε στρατηγέ!

Αντώνιος: Ενίστε βλέπομεν νέφος έχον μορφήν δράκοντος,
Άλλοτε πάλιν ατμόν ομοιάζοντα προς άρκτον, λέοντα.
Πυργοειδές φρούριον, προς βράχον κρεμάμενον,
Προς χωνοειδές όρος ή προς κυανούν ακρωτήριον
Υπό δένδρων καλυπτόμενον. Ταύτα δε πάντα προς την γην
Και απατώντα τους οφθαλμούς ημών δια τον αέρος. Είδες τα
[σημεία ταύτα;
Είνε τα απαίσια θεάματα της Εσπέρας.

Έρως: Ναι, στρατηγέ.

Αντώνιος: Εκείνο το οποίον τώρα φαίνεται ίππος, πριν ή προφθάσης,
να το σκεφθής, Εξαφανίζεται υπό του αεροπορούντος νέφους και καθίσταται
δυσδιάκριτον, Όπως το ύδωρ εν τω ύδατι.

Έρως: Ναι, στρατηγέ.

Αντώνιος: Και ο στρατηγός σου, αγαπητέ μου Έρως, είνε τώρα Όμοιος
προς τα φαινόμενα εκείνα.

Τούτο είνε αναμφιβόλως έν εκ των ωραιότερων ποιητικών χωρίων εν τω Σαίξπηρ. Το μεγαλείον της εικόνας, η προς την πραγματικότητα, φαινομενική ομοιότης, η υψηλή σειρά των γραφικών αντικειμένων, άτινα κρέμανται επί του κόσμου, η εξαφανιζομένη φύσις, η παντελής αβεβαιότης περί των όπισθεν ημών καταλειπομένων, ομοιάζουν ακριβώς προς τα διαλυόμενα σχέδια του ανθρωπίνου μεγαλείου. Είνε ωραιότερα των ισχυρών θρήνων της Κλεοπάτρας κατά την πτώσιν της, διότι είνε σκοτεινότερα, ασταθέστερα, και άυλα. Η ισχυρογνώμων οίησις και η ανόητος απόφασις του Αντωνίου όπως, υπακούων εις την επιθυμίαν της Κλεοπάτρας, πολεμήση κατά θάλασσαν αντί κατά Ξηράν, ήτο αξία της τιμωρίας του. Η δε ασύνετος απόφασίς του, ην επαυξάνει η απελπιστική των πραγμάτων κατάστασις, σχολιάζεται άριστα υπό του Αινοβάρβου:

«Βλέπω ότι η κρίσις των ανθρώπων αποτελεί μέρος της τύχης των, και ότι η εξωτερική κατάστασις μεταβάλλει και τας ψυχικάς διαθέσεις. Είνε δυνατόν, σώας έχων τις τας φρένας, να φαντασθή ότι ο πανίσχυρος Καίσαρ θα δεχθή πρόκλησιν ανδρός στερουμένου πάσης αρχής; Και την κρίσιν του υπεδούλωσες, ω Καίσαρ».

Η μεταμέλεια του Αινοβάρβου, μετά την αυτομολίαν του, είνε το μάλλον συγκινητικόν μέρος της τραγωδίας. Δεν δύναται πλέον να αναλάβη εκ του πλήγματος, όπερ κατήνεγκεν εις αυτόν η γενναιοδωρία του Αντωνίου, και αποθνήσκει μετά συντετριμμένης καρδίας «ως φυγάς και προδότης του αρχηγού του»· πριν δε αυτοκτονήση αισθάνεται, ούτως ειπείν, την ανάγκην να ομολογήση το έγκλημά του και μη έχων άλλον τινα πλησίον του, στρέφεται προς την Σελήνην λέγων:

Όταν των αυτομόλων την μνήμην κηλιδώση η ιστορία, Έσο μοι μάρτυς, ω θεία Σελήνη, ότι ο ατυχής Αινοβάρβος μετεμηλήθη [ενώπιόν σου_.

Η μεγαλοφυΐα του Σαίξπηρ διέχυσεν εφ' όλης της τραγωδίας ποιητικόν πλούτον, όμοιον προς την πλήμμυραν του Νείλου. Εκ των του Hazlitt

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ)
ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ) τρίαρχοι
ΑΙΜΙΛ. ΛΕΠΙΔΟΣ)
ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ)
ΒΕΝΔΙΔΙΟΣ)
ΕΡΩΣ)
ΣΚΑΡΡΟΣ)
ΔΕΡΚΕΤΑΣ) φίλοι του Αντωνίου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ)
ΦΙΛΩΝ)
ΜΑΙΚΗΝΑΣ)
ΑΓΡΙΠΠΑΣ)
ΔΟΛΟΒΕΛΛΑΣ)
ΠΡΟΚΛΗΙΟΣ) φίλοι του Καίσαρος
ΘΥΡΣΟΣ)
ΓΑΛΛΟΣ)
ΜΗΝΑΣ)
ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ) φίλοι του Πομπηίου
ΒΑΡΙΟΣ)
ΤΑΥΡΟΣ υπασπιστής του Καίσαρος
ΚΑΝΙΔΙΟΣ » του Αντωνίου
ΣΙΛΙΟΣ αξιωματικός εις τον στρατόν του Βενδιδίου
ΕΥΦΡΟΝΙΟΣ πρέσβυς του Αντωνίου προς τον Καίσαρα
ΑΛΕΞΑΣ)
ΜΑΡΔΙΑΝΟΣ)
ΣΕΛΕΥΚΟΣ) θεράποντες της Κλεοπάτρας
ΔΙΟΜΗΔΗΣ)
ΜΑΝΤΙΣ
ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ
ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ βασίλισσα της Αιγύπτου
ΟΚΤΑΒΙΑ αδελφή του Καίσαρος και σύζυγος του Αντωνίου
ΧΑΡΜΙΟΝ)
ΕΙΡΑΣ) θεραπαινίδες της Κλεοπάτρας
Αξιωματικοί, στρατιώται, αγγελιαφόροι, υπηρέται.
Η σκηνή εις διάφορα μέρη του Ρωμαϊκού Κράτους.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄

Αλεξάνδρεια. Δωμάτιον εν τω ανακτόρω της Κλεοπάτρας. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ και ΦΙΛΩΝ, είτα ΑΝΤΩΝΙΟΣ και ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ.

ΦΙΛΩΝ. Αλήθεια, η ερωτική αύτη παραφορά του στρατηγού ημών υπερβαίνει τα όρια. Οι λαμπροί αυτού οφθαλμοί, οι προ των στοιχών και των προς μάχην παρατεταγμένων φαλαγγών απαστράπτοντες άλλοτε ως ο θωρακοφόρος Άρης, στρέφουσι τώρα και συγκεντρώνουν όλην την δύναμιν του βλέμματος επί μελαγχροινού μετώπου, η δε αρήφιλος καρδιά του, ήτις κατά τον αλαλαγμόν των φονικών μαχών κατέθραυε τας πόρπας του θώρακος, απέβαλε πάσαν ορμήν και κατέστη φουσητήρ και ριπίδιον αερίζον της Αιγυπτίας την ακολασίαν! Ιδού έρχονται!

[Σαλπίσματα. Εισέρχεται ο Αντώνιος μετά της Κλεοπάτρας και της συνοδείας των. Ευνούχοι αερίζουν αυτήν].

Παρατήρησε μετά προσοχής και θα ίδης ότι ο τρίτος στύλος του κόσμου έγινε παίγνιον εταίρας. Πρόσεχε και ιδέ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Αν τω όντι με αγαπάς, ειπέ μου πόσον;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Είνε μικρός ο έρωσ που δύναται να καταμετρηθή.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Θέλω να ορίσω το όριον μέχρι του οποίου δύναται να φθάση ο προς εμέ έρωσ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Τότε νέαν κατ' ανάγκην γην και νέον ουρανόν πρέπει ν' ανακαλύψης. (Εισέρχεται υπηρέτης).

ΥΠΗΡΕΤΗΣ. Εκ της Ρώμης έφθασαν ειδήσεις άρχων.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Συντόμως λέγε, με ενοχλείς.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Άκουσέ τας, Αντώνιε. Ίσως παρωργίσθη η Φουλβία, ή τις ηξεύρει μη ο μόλις γενειών Καίσαρ δεν σου κοινοποιεί τας επιτακτικές αυτού προσταγάς λέγων: πράξον τούτο ή εκείνο, κυρίευσον το βασίλειον τούτο, απελευθέρωσον το βασίλειον εκείνο, εκτέλεσον τας διαταγάς μου, ειδέ μη καταστρέφεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πώς, φιλτάτη!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ίσως. – Ναι, πιθανώς δε δεν πρέπει να μείνης πλείοτερον εδώ, και ο Καίσαρ σε απαλλάττει ίσως της υπηρεσίας· άκουσε λοιπόν, Αντώνιε. – Πού είναι αι διαταγαί¹ της Φουλβίας; του Καίσαρος ήθελον να είπω. – Και των δύο. – Κάλεσε τους αγγελιαφόρους. – Ερυθρίας, Αντώνιε· το βλέπω, ως γνωρίζω ότι είμαι βασίλισσα της Αιγύπτου, το δε ερύθημά σου τούτο εκφράζει ή υποτέλειαν² εις τον Καίσαρα, ή ταραχήν όταν σε επιπλήττη η οξεία φωνή της Φουλβίας. – Πού είναι οι αγγελιαφόροι;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ας διαλυθή η Ρώμη εις τον Τίβεριν, και ας καταπέση η αφίς του συμπαγούς κράτους! Εδώ είναι ο ιδικός μου κόσμος. Πηλός είναι τα βασίλεια, η δε βορβορώδης γη εκτρέφει επίσης και κτήνη και ανθρώπους· εν τούτω κείται η ευγένεια του βίου, (ασπάζεται αυτήν) όταν τόσοσν αμοιβαίως αγαπώμενον ζεύγος, όταν δύο τοιαύται υπάρξεις δύνανται να το πράττωσι· ας μάθη δε ο κόσμος, επί ποινή τιμωρίας, ότι είμεθα απaráμιλλοι εν τούτω.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Λαμπρόν ψεύδος! Διατί ενυμφεύθη την Φουλβίαν αφού δεν την ηγάπα; – Εγώ μεν θα προσποιηθώ την μωράν, αλλ' ο Αντώνιος θα είναι πάντοτε ο αυτός.

¹ Where's Fulvia's process. Το process παρατηρεί ο Rolfe είναι όρος νομικός σημαίνων – summons, πρόσκλησιν – ή διαταγήν.

² To Caesar's homager. Κατά τον Rolfe το homager σημαίνει ενταύθα vassal = υποτελής.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Εφόσον τον επηρεάζει η Κλεοπάτρα. Αλλά χάριν του Έρωτος και των τερπνών στιγμών του, μη χάνωμεν τον χρόνο εις δηκτικές συζητήσεις. Ουδεμία στιγμή του βίου μας πρέπει να παρέλθῃ άνευ ψυχαγωγίας. Πώς θα διασκεδάσωμεν απόψε;

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Άκουσε τους πρέσβεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Σιώπα, ω φίλερις βασίλισσα. Και αι επιπλήξεις και τα σκόμματα και οι θρήνοι, όλα σου αρμόζουσι· και αυτά σου τα πάθη αμιλλώνται να καταστήσι χαρίεντα και αγαπητά. Δεν θέλω να ακούσω τους πρέσβεις... σε μόνον. Την εσπέραν ταύτην συ και εγώ θα διέλθωμεν μόνονι τους δρόμους της πόλεως δια να παρατηρήσωμεν τον λαόν. Ελθέ, βασίλισσά μου. Χθες το εσπέρας εξέφρασες την επιθυμίαν ταύτην (προς τον υπηρέτην). Μη μας ομιλής. (Εξέρχεται ο Αντώνιος μετά της Κλεοπάτρας και της συνοδείας των).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. Τόσον ολίγον εκτιμά τον Καίσαρα ο Αντώνιος;

ΦΙΛΩΝ. Ενίστε, όταν δεν είνε Αντώνιος, λησιμονεί την μεγάλην εκείνην ιδιότητα ήτις έπρεπε να είνε αναπόσπαστος απ' αυτού.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. Λυπούμαι βλέπων αυτόν επικυρούντα διά της διαγωγής του τα εν Ρώμη εναντίον του διαδιδόμενα ψεύδη. Αλλ' ελπίζω να ίδω καλλιτέρας του πράξεις αύριον. Χαίρε. (Εξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β΄

Άλλο δωμάτιον των Ανακτόρων.

ΧΑΡΜΙΟΝ, ΕΙΡΑΣ, ΑΛΕΞΑΣ και ΜΑΝΤΙΣ, εἶτα ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ, ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, ΑΝΤΩΝΊΟΣ.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Ἄρχον Αλεξά, γλυκέ Αλεξά, υπέρτατε Αλεξά, σχεδόν απόλυτε κύριε Αλεξά, πού εἶνε ο μάντις εκείνος τον οποίον επαινούσες τόσο πολύ εις την βασιλίссαν; Ω πόσον ήθελα να γνωρίσω τον σύζυγον εκείνον, ο οποίος λέγεις ότι θα το θεωρήση τιμήν του να στολίση τα κέρατα του!

ΑΛΕΞΑΣ. Μάντι.

ΜΑΝΤΙΣ. Εἰς τας διαταγάς σας.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Αυτός εἶνε; Συ κύριε, γνωρίζεις το μέλλον;

ΜΑΝΤΙΣ. Εἰς το άπειρον βιβλίον των μυστηρίων της φύσεως δύναμαι ολίγον ν' αναγινώσκω.

ΑΛΕΞΑΣ. Δείξε του το χέρι σου. (Εισέρχεται ο Αινόβαρβος).

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Στρώστε τραπέζι γρήγορα, και φέρτε κρασί άφθονο, για να πιούμε εις υγείαν της Κλεοπάτρας.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Μια καλή τύχη δόσε μου, καλέ μου μάντι.

ΜΑΝΤΙΣ. Δεν δίδω τύχας, προλέγω μόνον.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Εἶπε μου λοιπόν μια, σε παρακαλώ.

ΜΑΝΤΙΣ. Θα γίνης πολύ ωραιότερα παρ' ό,τι εἶσαι.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Εννοεί βέβαια εις το δέρμα.

ΕΙΡΑΣ. Όχι, θα φκιασιδώνεσαι όταν γεράσης.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Α, θεός φυλάξοι από ζαρωματιές!

ΑΛΕΞΑΣ. Μη ταράττης την μαντείαν του· πρόσεχε.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Σιωπή.

ΜΑΝΤΙΣ. Περισσότερον θα αγαπήσης παρά θ' αγαπηθής.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Καλλίτερα εἶχα να ζεστάνω το σηκότι μου με πιτό.

ΑΛΕΞΑΣ. Ε, άκουσέ τον λοιπόν.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Έλα καλέ μου, πες μου μια μεγάλη τύχη! Να, να παντρευτώ τρεις βασιλείς σ' ένα πρωί, κι' απ' όλους να χηρέψω· όταν γίνω πενήντα χρόνων να κάμω ένα παιδί που και αυτός ο Ηρώδης της Ιουδαίας να το προσκυνήση· κάμε τρόπον να παντρευτώ τον Οκτάβιον Καίσαρα και να γίνω κ' εγώ σαν τη κυρά μου.

ΜΑΝΤΙΣ. Θα ζήσης περισσότερο από την κυρίαν την οποίαν υπηρετείς.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Τι καλά! Καλλίτερα μ' αρέσει η ζωή παρά τα σύκα.

ΜΑΝΤΙΣ. Το μέλλον σου δεν θα εἶνε τόσο ευτυχές όσον το παρελθόν σου.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Λοιπόν, καθώς φαίνεται, τα παιδιά μου δεν θάχουν όνομα. Πες μου, σε παρακαλώ, πόσα αρσενικά και πόσα θηλυκά παιδιά πρέπει να έχω.

ΜΑΝΤΙΣ. Αν εκάστη σου ευχή ήτο γόνιμος ένα εκατομμύριον.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Σώπα, τρελλέ. Σε συγχωρώ γιατί εἶσαι μάγος.

ΑΛΕΞΑΣ. Συ νομίζεις ότι μόνον τα σεντόνια σου γνωρίζουν τας επιθυμίας σου.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Έλα πες και στην Ειρά την ιδική της.

ΑΛΕΞΑΣ. Όλοι θα μάθωμεν την τύχην μας.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Η ιδική μου και πολλών άλλων θα εἶνε ότι απόψε θα πλαγιάσωμεν μεθυσμένοι.

ΕΙΡΑΣ. Να μια παλάμη η οποία προμηνύει εγκράτειαν αν όχι τίποτε άλλο.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Απαράλλακτα όπως η πλήμμουρα του Νείλου προμηνύει σιτοδείαν.

ΕΙΡΑΣ. Σώπα, τρελλή συντρόφισσα του κρεββατιού, δεν μπορείς συ να μαντεύσης.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Εάν ένα χέρι που ιδρώνει πολύ δεν είναι σημείον γονιμότητος, δεν 'ξεύρω τι μου γίνεται. Πες της, σε παρακαλώ, μια συνειθισμένη τύχη.

ΜΑΝΤΙΣ. Αι μοίραι σας είναι όμοιαι.

ΕΙΡΑΣ. Μα πώς, πώς; Πες μου λεπτομερείας.

ΜΑΝΤΙΣ. Ετελείωσα.

ΕΙΡΑΣ. Η τύχη μου δεν είναι κανένα δάκτυλο καλλίτερη από την ιδική της;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Ε, καλά, αν η τύχη σου ήταν ένα δάκτυλο καλλίτερη από την ιδική μου, σε ποιο μέρος θα ήθελες να είναι;

ΕΙΡΑΣ. Όχι βέβαια 'στή μύτη του ανδρός μου.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Ο θεός να διορθώσει τους κακούς μας στοχασμούς! Έλα, Αλεξιά, – πες του κι' αυτού την τύχη του. Σε παρακαλώ, ω γλυκεία μου Ίσις, δος του μια γυναίκα που να μη μπορεί να περιπατήσει, να του αποθάνη και να πάρη μια χειρότερη! Κ' έπειτα από τούτη δος του άλλη μία τρις χειρότερη, έως ότου η χειρότερη απ' όλες να τον συνοδεύη γελώντας εις τον τάφον και πενήντα φορές κερατωμένον! Άκουσε την παράκλησίν μου αυτήν, καλή μου Ίσις, και αρνήσου μου ακόμη και κάτι άλλο σπουδαιότερον.

ΕΙΡΑΣ. Αμήν. Άκουσε, αγαπητή θεά, την παράκλησίν μας, διότι, όπως ραγίζεται η καρδιά του ανθρώπου να βλέπη ένα εύμορφον άνθρωπον με γυναίκα άπιστη, έτσι λυπάται κατάκαρδα να βλέπη ένα παληάνθρωπο ακεράτωτο. Δείξε λοιπόν την δικαιοσύνη σου, αγαπητή θεά, και δος του την τύχη που του πρέπει.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Αμήν.

ΑΛΕΞΑΣ. Για κύτταξ' εκεί! Αν ήταν εις την εξουσίαν των να με κερατώσουν, θα τό καναν και πόρνοι ακόμη αν επρόκειτο να γίνουν.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Σιωπή! Έρχεται ο Αντώνιος.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Δεν είν' αυτός... Η βασίλισσα. (Εισέρχεται η Κλεοπάτρα).

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Είδατε τον σύζυγόν μου;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Όχι, κυρία.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Δεν ήτο εδώ;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Όχι, κυρία.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ήτον εύθυμος, αλλ' αιφνιδίως εσκέφθη περί της Ρώμης. — Αινόβαρβε.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Κυρία!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ζήτησέ τον και οδήγησέ τον εδώ. Πού είναι ο Αλεξιάς;

ΑΛΕΞΑΣ. Εδώ, κυρία, εις τας διαταγάς σας. – Έρχεται ο κύριός μου.

(Εισέρχεται ο Αντώνιος, μεθ' ενός αγγελιαφόρου και υπηρετών).

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Δεν θέλω να τον ίδω. Έλθετε μαζί μου.

(Εξέρχεται η Κλεοπάτρα μετά του Αινοβάρβου, τον Αλεξιά, της Ειράδος, Χαρμίου, Μάντεως και των υπηρετών).

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Πρώτη εστασίασεν η σύζυγος σου Φουλβία.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Κατά του αδελφού μου Λευκίου;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Ναι· αλλά μετ' ολίγον ο πόλεμος ούτος έλαβε τέλος, και η κατάσταση του κράτους τούς ηνάγκασε να συμφιλιωθούν και να ενωθούν κατά του Καίσαρος, όστις ευτυχήσας κατά την πρώτην μάχην εξεδίωξεν αυτούς εκ της Ιταλίας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Καλά. Τι χειρότερον έχεις ν' αναγγείλης;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Αι δυσάρεστοι αγγελίαι στενοχωρούν και τον κομιστήν αυτών.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Όταν αύται λέγονται εις ανόητον ή άνανδρον. – Εξακολουθεί. Ό,τι έγινεν, έγινε. – Ούτως εκλαμβάνω εγώ τα πράγματα. Όπως τον κολακεύοντα, ούτω και τον λέγοντα αλήθειαν ακούω μετά προσοχής, και θάνατον αν υπέκρυπτεν η διήγησίς του.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Ο Λιβηινός – λυπηρά αγγελία – υπέταξε διά των Πάρθων την Ασίαν από του Ευφράτου, και η τροπαιοφόρος αυτού σημαία κυματίζει από της Συρίας μέχρι της Λυδίας και Ιωνίας, ενώ...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ενώ ο Αντώνιος ήθελες να είπης.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Ω στρατηγέ!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Λέγε ελευθέρως, μη μετριάξης τα υπό του πλήθους λεγόμενα. Ονόμασε την Κλεοπάτραν όπως την ονομάζουν εις την Ρώμην· επανάλαβε τας σκωπτικές φράσεις της Φουλβίας, και επίπληξε τα σφάλματά μου με την παρρησίαν εκείνην μεθ' ης ομιλεί η αλήθεια και η κακεντρέχεια· διότι όταν παύση πνέων ο ζωογονών ημάς άνεμος της αληθείας, τότε φύονται εν ημίν χόρτα άγρια, μόνος δε των ημετέρων σφαλμάτων ο έλεγχος καλλιεργεί την ψυχήν ημών. Άφες με δι' ολίγον.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Εις τας διαταγάς σου. (Εξέρχεται).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ε, τι νέα εκ Σικυώνος; Λέγε.

Α'. ΥΠΗΡΕΤΗΣ. Ήλθε κανείς από την Σικυώνα;

Β'. ΥΠΗΡΕΤΗΣ. Περιμένει τας διαταγάς σας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ας εισέλθη. – Πρέπει να θραύσω τα ισχυρά ταύτα δεσμά της Αιγύπτου, ή να εξαφανισθώ εις τον παράφορον τούτον έρωτα.

(Εισέρχεται άλλος αγγελιαφόρος). Ποίος είσαι;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Απέθανεν η σύζυγός σου Φουλβία.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πού απέθανεν;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Εις την Σικυώνα. Την διάρκειαν της ασθενείας της και ό,τι άλλο μέλλεις να μάθης, θα αναγνώσης εις την επιστολήν ταύτην. (Τω εγχειρίζει επιστολήν).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Άφες με σε παρακαλώ. (Εξέρχεται ο αγγελιαφόρος). Ψυχή ευγενής απήλθε του κόσμου! Αυτό κ' εγώ επιθυμούσα:

[[Σελίδες 15-16:

Έρχεται μέρα, πού ζητάμε ν' απολαύσουμε κείνο που με περιφρόνηση άλλοτε αποδιώχναμε. Η τωρινή απόλαυση γυρίζει με το πέρασμα του καιρού και γίνεται το αντίθετό της. Είναι καλή γιατί πια δεν υπάρχει· το χέρι που την απόδιωχνε, τώρα θέλει να την φέρει πίσω.

Πρέπει να γλυτώσω πια απ' αυτή τη γόησσα Βασίλισσα. Δέκα χιλιάδες δεινά πιο μαύρα απ' όσα με βρήκανε, μου φέρνει το αποκοίμισμά μου.

(Έρχεται ο Αινόβαρδος)

Ε! Αινόβαρδε.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Τι διατάζει ο στρατηγός;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πρέπει να φύγω από δω το γρηγορότερο.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Μα τότε πρέπει να σκοτώσουμε τις γυναίκες μας. Βλέπουμε πώς κάθε σκληρότητά μας τις θανατώνει· αν φύγουμε θα πεθάνουν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πρέπει να φύγω.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Αν υπάρχει λόγος σοβαρός, ας πεθάνουν οι γυναίκες. Θάταν κρίμα να τις θυσιάσουμε για το τίποτα, αν και μπροστά σε μια μεγάλη αιτία πρέπει να τις θεωρήσουμε τίποτα. Αν η Κλεοπάτρα πάρει είδηση το φευγικό μας, σίγουρα θα πεθάνει. Είκοσι φορές την είδα να ψυχομαχεί με ελάχιστη αιτία. Πραγματικά νομίζω ότι υπάρχει κάτι στον θάνατο, που την τραβά· Βλέπω να την τραβά τόσο γλυκά, που για ένα έτσι, είναι έτοιμη να πεθάνει.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Δε φαντάζεται κανείς πόσο πανούργα είναι.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Όχι στρατηγέ. Το πάθος της είναι αγνός, αγνότατος έρωτας. Δεν μπορούμε να ονομάζουμε τους άνεμους και τις πλημμύρες της, αναστεναγμούς και δάκρυα: είναι πιο μεγάλες καταγίδες από ότι περιγράφει το Αλμανάκ. Αυτά δεν μπορούν να είναι πανουργία. Αν είναι, είναι καλλίτερη στο να κάνει βροχή απ' ότι ο Δίας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Κάλιο να μην την έβλεπα ποτέ.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Ω στρατηγέ. Τότε δεν θα είχατε δει ένα θαυμάσιο έργο τέχνης.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Η Φουλβία πέθανε.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Στρατηγέ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πέθανε η Φουλβία.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Η Φουλβία;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Πέθανε.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Μα στρατηγέ, θυσίασε στους θεούς: όταν αποφασίζουν να πάρουν την γυναίκα από ένα άνδρα, του δείχνουν τους ράφτες της γης· είναι παρηγοριά που όταν τα παλιά ρούχα φθείρονται, υπάρχουν άνθρωποι που φτιάχνουν καινούργια. Αν στρατηγέ μου υπήρχε στον κόσμο απάνω, μονάχα η Φουλβία, τότε το δυστύχημα θάταν πολύ μεγάλο και θα ταίριαζε να κλαις. Αυτή η λύπη έχει την παρηγοριά της, μια που το παλιό ρούχο φέρνει το καινούργιο. Πραγματικά για να κλάψτε για μια τέτοια λύπη, θα πρέπει να χρησιμοποιήστε κρεμμύδι.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Οι δουλειές που άνοιξε αυτή στο κράτος απαιτούν την παρουσία μου.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Ναι, μα οι δουλειές που άνοιξες κ' εσύ εδώ, χωρίς εσένα δεν τελειώνουν, ειδικά αυτή της Κλεοπάτρας που βασίζεται αποκλειστικά σε σένα.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ας λείψουν οι αλαφρόμυαλες αντιλογίες. – Κοινοποίησε στους αξιωματικούς την απόφασή μου. Κ' εγώ θα εξηγήσω στη βασίλισσα το λόγο που με βιάζει να φύγουμε και θα πάρω από την αγάπη της την άδεια να φύγω. Γιατί δεν είναι μόνο ο θάνατος της Φουλβίας που μας βιάζει: τα γράμματα πολλών φίλων μας στην Ρώμη ζητούν τον γυρισμό μας. Ο Σέξτος Πομπήιος εξεγέρθηκε κατά του Καίσαρα και έχει την αυτοκρατορία της θάλασσας. Ο λαός, που η αγάπη του ποτέ δεν πάει στον πιο άξιο παρά μόνο όταν η αξία του τον έχει εγκαταλείψει, αρχίζει να δίνει όλα τα αξιώματα και την δόξα του μεγάλου [Πομπήιου στον γιό του, που ήδη μεγάλος σε φήμη και δύναμη, πιο μεγάλος ακόμα λόγω κούνιας και κουράγιου, περνά για μεγάλος στρατιώτης. Αν αυτός υπερισχύσει, ο κόσμος μπορεί να βρεθεί σε κίνδυνο. Πες στους ανθρώπους μας ότι θέλω να φύγουμε γρήγορα από εδώ.

ΑΙΝΟΒΑΡΔΟΣ. Εις τας διαταγάς σας. – (Όταν βγαίνουν μπαίν' η Κλεοπάτρα, η Χάρμιον, η Είρα κι' ο Αλεξιάς)

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πού είναι;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Δεν τον είδα από κείνη την ώρα.]]

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. (Προς τον Αλεξιά). Κύτταξε να ιδής πού είνε, ποίος είνε μαζί του και τι κάμνει. – Να μη φανή ότι σε έστειλα. – Αν μεν είνε μελαγχολικός, ειπέ εις αυτόν ότι χορεύω, αν δε εύθυμος, ότι αιφνιδίως ησθένησα. Ύπαγε και επάνελθε ταχέως.

(Εξέρχεται ο Αλεξιάς).

ΧΑΡΜΙΟΝ. Νομίζω κυρία ότι αν τον αγαπάς πολύ, δεν ηξεύρεις τον τρόπον να τον αναγκάσης να σε αγαπήση και αυτός πολύ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Τι εξ' όσων έπρεπε να κάμω δεν κάμνω;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Να υποχωρής εις όλα και να μη αντιλέγης εις τίποτε.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Με συμβουλευείς ως μωρά τον τρόπον του να τον χάσω.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Μη τον παραθυμώνης· έχε και ολίγην υπομονήν. Μισούμεν με τον καιρόν ό,τι συχνά φοβούμεθα. (Εισέρχεται ο Αντώνιος). Να, έρχεται ο Αντώνιος.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Δεν είμαι καλά, αισθάνομαι αθυμιάν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Λυπούμαι αναγγέλλων την απόφασίν μου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Βοήθησέ με να εξέλθω, αγαπητή μου Χάρμιον· θα πέσω· δεν είνε δυνατόν να παραταθή πολύ η κατάστασις αύτη· δεν αντέχουν αι φυσικαί μου δυνάμεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Τώρα, προσφιλής μου βασίλισσα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Στάσου μακράν, σε παρακαλώ.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Τι συμβαίνει;

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Βλέπω εκ των οφθαλμών σου ότι έχεις καλές ειδήσεις. Τι λέγει η σύζυγος; Δύνασαι να αναχωρήσης. Είθε να μη σου επέτρεπε ποτέ να έλθης! Ας μη είπη ότι εγώ σε κρατώ εδώ. Ουδεμίαν εξουσίαν έχω επί σου· εις αυτήν ανήκεις.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Μάρτυρες μου οι θεοί.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ω, ουδέποτε βασίλισσα επροδόθη κατά τρόπον τοιούτον! Και όμως είδον εξ αρχής τεκταινομένην την προδοσίαν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Κλεοπάτρα!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πώς να πιστεύσω ότι είσαι ιδικός μου και πιστός, και αν ακόμη οι όρκοι σου εκλόνιζαν τους θρόνους των θεών, συ ο εξαπατήσας την Φουλβία; Τρέλλα τερατώδης να πιστεύσω εις τους ψευδείς εκείνους όρκους οίτινες καταπατούνται άμα προφερόμενοι!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Γλυκυτάτη βασίλισσα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Μη ζητής σε παρακαλώ πρόφασιν διά την αναχώρησίν σου, αλλ' αποχαιρέτησέ με και φύγε. Όταν παρεκάλεις να μείνης, είχες τότε προχείρους τους λόγους. Δεν ωμίλεις τότε περί αναχωρήσεως. Επί των οφθαλμών και των χειλέων μου υπήρχεν η αιωνιότης, η δε ευτυχία επεκάθητο επί των βλεφάρων μου· και το ευτελέστατον των πραγμάτων εν εμοί είχε τι τότε το αγγελικόν. Είμαι ακόμη η ίδια ή συ, ο μέγιστος στρατιώτης του κόσμου, έγινες και μέγιστος ψεύστης.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ω! κυρία!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ήθελα να είχα το ανάστημά σου· θα εμπάνθανες τότε ότι υπάρχει γενναία καρδιά εις την Αίγυπτον.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Άκουσέ με, βασίλισσα· η κρατερά των περιστάσεων ανάγκη απαιτεί επί τινα χρόνον τας υπηρεσίας μου, αλλ' η καρδιά μου θα μείνη πλησίον σου. Η Ιταλία ημών είνε έρμαιον εμφυλίων σπαραγμών. Ο Σέξτος Πομπήιος βαδίζει προς τας πύλας της Ρώμης· το ισόπαλον των εσωτερικών κομμάτων γεννά φατριαστικάς ανησυχίας. Οι άλλοτε μισούμενοι καθίστανται τώρα αγαπητοί ένεκα της ισχύος αυτών, ο δε καταδικασθείς Πομπήιος, ωφελούμενος εκ της δόξης του πατρός του, αποσπά ταχέως τας συμπαθείας των μη ωφεληθέντων εκ της παρούσης καταστάσεως, τούτων δε ο πληθυνόμενος αριθμός αποβαίνει επικίνδυνος· οι δε εκ της ησυχίας απαυδήσαντες ζητούν αντιφάρμακον δι' οιασδήποτε παρατόλμου και απελπιστικής μεταβολής. Αλλ' ότι αφορά μόνον εις εμέ, τούτο δε κάλλιον παντός άλλου πρέπει να σε καθησυχάζη δια την αναχώρησίν μου, είνε ο θάνατος της Φουλβίας.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Αν η ηλικία δεν ηδυνήθη ακόμη να με απαλλάξη της κουφονοίας, με έχει όμως απηλλαγμένην της νηπιώδους ευπιστίας. Είνε δυνατόν να αποθάνη η Φουλβία;

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Απέθανε, βασίλισσα μου. (Τη εγχειρίζει επιστολήν). Ιδέ και ανάγνωσον εν βασιλική ανέσει τας ταραχάς τας οποίας αυτή διήγειρε· τέλος, το πάντων κάλλιστον, ιδέ πότε και πού απέθανεν.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ω του ψευδεστάτου έρωτος! Πού είνε αι ιεραί φιάλαι τας οποίας έπρεπε να πληρώσης εκ δακρύων λύπης; Βλέπω τώρα εκ του θανάτου της Φουλβίας τίνι τρόπω θακούσης και τον ιδικόν μου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Παύσε πλέον τας έριδας, και ετοιμάσου να μάθης τα σχέδιά μου, των οποίων η εκτέλεσις είνε εις την πλήρη εξουσίαν σου. Ορκίζομαι εις το πυρ το ζωογονούν την ιλύν του Νείλου να αναχωρήσω πιστός προς σε στρατιώτης και θεράπων, κηρύττων πόλεμον ή συνομολογών ειρήνην κατά την επιθυμίαν σου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Έλα, Χάρμιον, κόψε τον στηθόδεσμόν μου. Αλλ' όχι! άφησέ τον – εις την αυτήν στιγμήν και ησθένησα και ανέλαβον· τοιούτος είνε και ο έρωσ του Αντωνίου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Ησύχασε, προσφιλεστάτη μου βασίλισσα, και έχε εμπιστοσύνην εις τον έρωτα εκείνου όστις υφίσταται σπουδαίαν δοκιμασίαν.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Έχω το παράδειγμα της Φουλβίας... Στρέψε, σε παρακαλώ, το πρόσωπον, και κλάυσε δι' αυτήν· αποχαιρέτησέ με έπειτα, και ειπέ ότι τα δάκρυα ταύτα χύνονται χάριν της βασιλίσσης της Αιγύπτου. Έλα, σε παρακαλώ, παίξε πρόσωπον δεξιού υποκριτού και κατόρθωσε να φανής αισθανόμενος λύπην ακραιφνή.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Αρκεί· θα μου ανάψης το αίμα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Δύνασαι να υποκριθής έτι καλύτερον, αλλά και τούτο είνε αρκετόν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Μα το ξίφος μου!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Και μα την ασπίδα σου! – Ε κάτι καλύτερα, αλλ' όχι τέλειον. Κύτταξε, σε παρακαλώ, Χάρμιον, πόσον αρμόζει ο θυμός εις τον Ηρακλείδην αυτόν Ρωμαίον³.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Σε αφήνω, βασίλισσα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Μίαν λέξιν, φιλόφρων στρατηγέ. Κύριε, συ κ' εγώ πρέπει να χωρισθώμεν. – Αλλά δεν πρόκειται περί τούτου. Κύριε, συ κ' εγώ ηγαπήθημεν – αλλά και πάλιν δεν πρόκειται περί τούτου, ως καλώς ηξεύρεις. Ήθελα να είπω περί – ω η μνήμη μου είνε τόσοσ άπιστος ως ο Αντώνιος. Τα πάντα λησιμονώ⁴.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Αν δεν εγνώριζον ότι η βασίλισσα υπέβαλλεν εις το θέλημά της την κουφότητα, θα υπελάμβανον αυτήν ως την προσωποποίησιν της κουφότητος.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Και όμως είνε βαρύ φορτίον να έχη τις την κουφότητα ταύτην τόσοσ πλησίον της καρδίας όσοσ η Κλεοπάτρα, αλλά συγχώρησέ με, διότι και αυτάί μου αι χάριτες με θανατώνουν, όταν και σε δεν ευχαριστούν⁵. Η τιμή σου επιτάσσει την αναχώρησίν σου· μη προσέχης λοιπόν εις την άσπλαγχνόν μου ανοησιάν. Είθε οι θεοί να σε προφυλάττουν, είθε της δάφνης ο στέφανος να κοσμή το ξίφος σου, και η ευτυχία να σε ακολουθή κατά πόδας!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ. Εμπρός, υπάγωμεν. Τοιαύτη είνε η φύσις του αποχωρισμού ημών, ώστε συ μεν μένουσα εδώ θα με συνοδεύης πανταχού, εγώ δε, καίπερ μακράν σου φεύγων, θα μένω μετά σου. Υπάγωμεν. (Εξέρχονται).

³ Ο Αντώνιος έλεγεν ότι είλκε το γένος εκ του Άντωνος, υιού του Ηρακλέους.

⁴ Το κείμενον λέγει I am all forgotten, αλλά ερμηνεύεται ως I forget every thing.

⁵ Since my becomings kill me when they do not eye well to you. Κατά τον Furness το becomings σημαίνει: the things which become me = τα εις εμέ αρμόζοντα. Ο δε Rolfe το ερμηνεύει ότι η Κλεοπάτρα θεωρεί εχθρικός και αυτάς τας χάριτας ή θέλγητρα αυτής όταν δεν κατορθώνη να σαγηνεύση δι' αυτών τον Αντώνιον. Ο Σμθ (Sac. Lexicon) ερμηνεύει το becomings δια του graces = αι χάριτες.

ΣΚΗΝΗ Δ' (Γ')

Ρώμη. Δωμάτιον εν τη οικία του Καίσαρος.

Εισέρχεται ο ΟΚΤΑΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ αναγινώσκων επιστολήν και ο ΛΕΠΙΔΟΣ μετά της συνοδείας των.

ΚΑΙΣΑΡ. Δύνασαι να ίδης, Λέπιδε, και να μάθης εις το εξής, ότι ο Καίσαρ δεν έχει το ελάττωμα να μισή μέγαν συνάρχοντα. Ιδού τι γράφουν εξ Αλεξανδρείας: «Αλιεύει, πίνει και διέρχεται τας νύκτας εις συμπόσια· δεν είναι ανδρικώτερος της Κλεοπάτρας, ούτε η Χήρα του Πτολεμαίου θηλυπρεπεστέρα αυτού». Μόλις ηξίωσε να δεχθή τους απεσταλμένους ημών ή να σκεφθή περί των συναδέλφων του. Εν ενί λόγω, έχει πάντα τα ανθρώπινα ελαττώματα.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Δεν δύναμαι να πιστεύσω ότι τα ελαττώματά του είναι τοσαύτα, ώστε να αμαυρώσωσι τας αρετάς του. Τα σφάλματά του είναι ως αι κηλίδες του ουρανού, αίτινες λάμπουσι πλειότερον εις το σκότος· κληρονομικά μάλλον ή επίκτητα, εκ της φύσεως μάλλον ή εξ αυτού προερχόμενα.

ΚΑΙΣΑΡ. Είσαι πολύ επιεικής. Ας παραδεχθώμεν ότι δεν είναι άτοπον να κυλίνεται επί της κλίνης των Πτολεμαίων, να παραχωρή βασίλειον δια μίαν αστειότητα, να κραιπαλά μετά δούλων, οινοβαρής δε και κλονούμενος να διέρχεται τας οδούς εν πλήρει μεσημβρία, γρονθοκοπούμενος μετά ρυπαρών φαυλοβίων· ας παραδεχθώμεν ότι ταύτα πάντα δεν είναι απρεπή – και αληθώς πρέπει να είναι σπανία φύσις διά να μη κηλιδωθή υπό τοιούτων πράξεων – και όμως, δεν πρέπει [παντάπασι να συγχωρή ο Αντώνιος τα αίσχη ταύτα, όταν ημείς υποφέρωμεν εκ των αποτελεσμάτων της επιπολαιότητός του. Αν μόνον κατά τας ώρας της σχολής αυτού παρεδίδοτο εις τον ηδυπαθή τούτον βίον, ο κόρος και η εξάντλησις ήθελον συνείση αυτόν, αλλά να σπαταλά τον χρόνον, όστις επιτάσσει εις αυτόν ναφήση τας διασκεδάσεις και να σκεφθή περί του ιδίου και του ημετέρου συμφέροντος, τούτο σημαίνει ότι είναι άξιος της τιμωρίας εκείνης, ην επιβάλλουσι συνήθως εις τους νεανίσκους, οίτινες έχουν μεν αρκούσαν μάθησιν, θυσιάζουν όμως την πείραν αυτών εις τας εφημέρους ηδονάς και γίνονται αποστάται της λογικής. (Εισέρχεται αγγελιαφόρος). Ιδού μας φέρουν νέας ειδήσεις.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Αι διαταγαί σου εξετελέσθησαν, πανευγενέστατε Καίσαρ, και μετ' ολίγον θα μάθης τα συμβαίνοντα. Ο Πομπήιος είναι ισχυρός κατά θάλασσαν και φαίνεται ότι προσείλκυσε την αγάπην εκείνων οίτινες εκ φόβου μόνον ηκολούθουν τον Καίσαρα. Οι δυσηρεστημένοι σπεύδουν εις τους λιμένας, η δε κοινή γνώμη παριστά αυτόν ως θύμα της αδικίας.

ΚΑΙΣΑΡ. Έπρεπε να το περιμένο. Από της αρχαιοτάτης εποχής διδασκόμεθα ότι ο άρχων έχει υπέρ αυτού τας ευχάς του λαού, μέχρις ότου καταλάβη την εξουσίαν, ότι ο εκπεσών τότε μόνον αγαπάται, όταν πλέον δεν είναι άξιος αγάπης, και ότι καθίσταται επιθυμητός μόνον όταν εκλίπη. Ο λαός ομοιάζει προς φύκον κυματίζοντα επί των υδάτων, όστις φέρεται τήδε κακείσε υπό του εκάστοτε μεταβαλλομένου ανέμου και φθείρεται εν τη αενάω ταύτη κινήσει.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Σου αναγγέλλω, Καίσαρ, ότι οι διαβόητοι πειραταί Μενεκράτης και Μηνάς είναι κύριοι της θαλάσσης, και ότι διασχίζουν αυτήν διά πλοίων παντός είδους. Πολλάς επιδρομάς επιχειρούσιν εις την Ιταλίαν, και πανικόν εμπνέουσιν εις τας παραλίους πόλεις, εξανίσταται δε και επαναστατεί η σφριγώσα νεολαία· αν κανέν πλοίον τολμήση ν' αποπλεύση, συλλαμβάνεται αυθωρεί, το δε όνομα του Πομπηίου εμπνέει περισσότερον φόβον παρ' όσον θα ενέπνεεν ο κατ' αυτού πόλεμος.

ΚΑΙΣΑΡ. Άφες, Αντώνιε, τον ακόλαστον και ηδυπαθή βίον σου. Διωχθείς ποτε εκ της Μουτινης όπου εφόνευσες τους υπάτους Πάνσαν και Ίρτιον και ταλαιπωρούμενος υπό της πείνης, υπέφερες αυτήν, καίτοι αβροδιαίτως ανατραφείς, και αυτών των αγρίων υπομονητικώτερον, πίνων και ίππων ούρον, και βορβορώδες και διεφθαρμένον ύδωρ, το οποίον και αυτά τα ζώα απέφευγον μετ' αποστροφής· ο ουρανίσκος σου [δεν απηξίου ούτε

των αγριωτέρων βάτων τους καρπούς, και ως έλαφος, όταν η χιών κάλυπτε τας βοσκάς, εβλαστολόγεις και αυτούς ακόμη τους φλοιούς των δένδρων· λέγεται δε ότι επί των Άλπεων σε είδον τρώγοντα κρέας παράδοξον, ούτινος η θέα μόνη επέφερεν είς τινας τον θάνατον. Ταύτα δε πάντα – και το λέγω προς καταισχύνην σου – υπέφερες τόσον ανδρικός, ώστε ουδαμώς ηλλοιώθη το πρόσωπόν σου.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Είνε άξιος οίκτου.

ΚΑΙΣΑΡ. Είθε το αίσθημα της καταισχύνης να επιταχύνη την έλευσίν του. Είνε καιρός να εμφανισθώμεν οι δύο επί του πεδίου της μάχης, και προς τον σκοπόν τούτον πρέπει πάραυτα να προσκαλέσω το συμβούλιον. Η αδράνεια ημών εξυπηρετεί τα συμφέροντα του Πομπηίου.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Αύριον, Καίσαρ, θα δύναμαι να σου αναγγείλω ακριβώς διά τίνων δυνάμεων θα δυνηθώ να επαρκέσω κατά ξηράν και κατά θάλασσαν εις τας παρούσας περιστάσεις.

ΚΑΙΣΑΡ. Έως ότου δε συνέλθωμεν θα φροντίσω και εγώ περί τούτου.

Χαίρε.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Χαίρε, Καίσαρ. Αν κατά το διάστημα τούτο μάθης τι νεώτερον περί των συμβαινόντων, σε παρακαλώ να μου το αναγγείλης.

ΚΑΙΣΑΡ. Μη αμφιβάλλης, Λέπιδε· γνωρίζω το καθήκον μου.

ΣΚΗΝΗ Ε'

Αλεξάνδρεια, Δωμάτιον εν τοις ανακτόροις. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. ΧΑΡΜΙΟΝ, ΕΙΡΑΣ
ΚΑΙ ΜΑΡΔΙΑΝΟΣ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Χάρμιον.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Κυρία.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Χα, χα! – Δος μου να πίνω μανδραγόραν.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Διατί, κυρία;

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Δια να δυνηθώ να κοιμηθώ κατά το διάστημα της απουσίας του
Αντωνίου μου.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Παραπολύ σκέπτεσαι περί αυτού.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ω, είνε προδοσία!

ΧΑΡΜΙΟΝ. Όχι, κυρία, δεν πιστεύω,

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ε! ευνούχε! Μαρδιανέ!

ΜΑΡΔΙΑΝΟΣ. Τι επιθυμεί η υμετέρα Υψηλότης;

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Όχι βεβαίως ν' ακούσω τώρα το τραγούδι σου. Δεν ευχαριστούμαι εις
ό,τι έχει ο ευνούχος. Είσαι ευτυχής ων ευνούχος, διότι ούτως αι σκέψεις σου δεν πλανώνται
μακράν της Αιγύπτου. Αισθάνεσαι ποτέ έρωτα;

ΜΑΡΔΙΑΝΟΣ. Ναι, χαριτωμένη βασίλισσα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πράγματι;⁶

ΜΑΡΔΙΑΝΟΣ. Εν τω πράγματι, όχι κυρία,⁷ διότι δεν δύναμαι να κάμω άλλο, παρ' ό,τι
είνε εμπράκτως αθών να κάμη τις. Έχω όμως άγρια πάθη και συχνά συλλογίζομαι τι έκαμεν
η Αφροδίτη με τον Άρην.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πού νομίζεις, Χάρμιον, ότι θα είνε τώρα; Είνε όρθιος ή κάθηται;
περιπατεί ή ιππεύει; Ω συ, μακάριε ίππε, όστις φέρεις τον Αντώνιον! Βάδιζε ασφαλώς! διότι
ηξεύρεις ποίον φέρεις; τον ημιάτλαντα του κόσμου, τον βραχίονα και την περικεφαλαίαν
του ανθρωπίνου γένους. Ομιλεί κατά την στιγμήν ταύτην ή ψιθυρίζει τα εξής: « Πού είνε
ο εκ του γηραιού Νείλου όφιος μου», διότι ούτω με ονομάζει. Αλλά βλέπω ότι τρέφομαι με
ηδυπαθέστατον δηλητήριο. Είνε δυνατόν να σκεφθή περί εμού ην εμαύρισαν τα ερωτικά
φιλήματα του Φοίβου και ερρυτίδωσε βαθέως ο χρόνος; Επί της εποχής σου, ω ευρυμέτωπε
Καίσαρ, ήμην αξία μονάρχου, ο δε μέγας Πομπήιος, μένων ακίνητος και τους οφθαλμούς
αυτού επί του μετώπου μου προσηλών, έβλεπεν αυτό ασκαρδαμυκτί και απέθνησκεν ατενίζων
εκείνην εξ ης ηρύετο την ζωήν. (Εισέρχεται ο Αλεξάς).

ΑΛΕΞΑΣ. Χαίρε, βασίλισσα της Αιγύπτου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πόσον διαφέρεις του Μάρκου Αντωνίου! Και όμως επειδή είσαι
απεσταλμένος παρ' αυτού, ο φιλοσοφικός εκείνος λίθος σε εχρύσωσε διά της αφής του. Πώς
είνε ο ανδρείος μου Μάρκος Αντώνιος;

ΑΛΕΞΑΣ. Η τελευταία του πράξις, αγαπητή βασίλισσα, ήτο έν φίλημα· το τελευταίον
πολλών άλλων – το οποίον έδωκεν εις τον ανατολικόν τούτον μαργαρίτην. – Οι λόγοι του είνε
ερριζωμένοι εις την καρδίαν μου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Η ακοή μου ανυπομονεί να τους αποσπάση εκείθεν.

ΑΛΕΞΑΣ. Φίλε μου, μου είπεν: Ειπέ εις την βασίλισσαν ότι ο πιστός Ρωμαίος στέλλει
εις την ισχυράν βασίλισσαν της Αιγύπτου, τον θησαυρόν ενός οστράκου, και ότι διά να
επανορθώση το μικροπρεπές τούτο δώρον θα στολίση διά βασιλείων τον μεγαλοπρεπή αυτής
θρόνον. Ειπέ εις αυτήν ότι η ανατολή άπασα θα την ανακήρυξη βασίλισσαν. – Μετά δε

⁶ Indeed.

⁷ Not in deed, madam.

ταύτα έκλινε την κεφαλήν, και με τρόπον σοβαρόν ανέβη επί θυμοειδούς ίππου, του οποίου οι γενναίοι χρεμετισμοί εκάλυψαν την φωνήν μου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Πώς ήτο, μελαγχολικός ή φαιδρός;

ΑΛΕΞΑΣ. Όπως κατά την ώραν εκείνην του έτους την μεταξύ ψύχους και θάλπους· ούτε μελαγχολικός, ούτε φαιδρός.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ω κράσις ευτυχής! Ιδέ τον, καλή μου Χάρμιον· τοιούτος είνε ο Αντώνιος, αλλά πρόσεξέ τον. Δεν ήτο μελαγχολικός, διότι ήθελε να ενθαρρύνη εκείνους οίτινες ήντλουν θάρρος παρ' αυτού· δεν ήτο δε φαιδρός, ως να εφαινετο λέγων εις αυτούς ότι η διάνοια του εστρέφετο προς την Αίγυπτον όπου ήτο και η τέρψις του· αλλά μεταξύ των δύο τούτων διαθέσεων. Ω θεϊόν κράμα! Είτε μελαγχολικός είσαι, είτε φαιδρός, η υπερβολή του ενός ή του άλλου πάθους σου αρμόζει όσον εις ουδένα άλλον θνητόν. (Προς τον Αλεξάν). Συνήντησες τους ταχυδρόμους μου;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. Ναι, βασίλισσα, είκοσι διαφόρους αγγελιαφόρους. Προς τι τόσω πολλούς;

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ο γεννηθείς την ημέραν καθ' ην θα λησμονήσω να πέμψω απεσταλμένον προς τον Αντώνιον, θα αποθάνη επαίτης. – Χαρτί και μελάνη, Χάρμιον. – Καλώς ήλθες, φίλτατε Αλεξά. – Ηγάπησα ποτέ τόσω τον Καίσαρα, Χάρμιον;

ΧΑΡΜΙΟΝ. Ω τον ανδρείον εκείνον Καίσαρα!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Να σκάσης αν αποκριθής πάλιν με τόσην έμφασιν! Ειπέ τον ανδρείον Αντώνιον.

ΧΑΡΜΙΟΝ. Τον ανδρείον Καίσαρα!

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Μα την Ίσιδα, θα σου σπάσω τα δόντια, αν παραβάλης και πάλιν με τον Καίσαρα τον πρώτον άνδρα του κόσμου!

ΧΑΡΜΙΟΝ. Ζητώ ταπεινώς συγγνώμη. Επαναλαμβάνω & το τραγούδι σου&.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Κατά την νεαράν μου ηλικίαν, ότε η κρίσις δεν ήτο ώριμος.. το αίμα ψυχρόν, να επαναλαμβάνης τώρα ό,τι έλεγον τότε!. Έλα, ας εξέλθωμεν... Φέρε χαρτί και μελάνη· θα λαμβάνη καθ' εκάστην νέους χαιρετισμούς, και αν πρόκειται ακόμη να καταστήσω την Αίγυπτον έρημον κατοίκων.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'

Μεσσήνη. Δωμάτιον εν τη οικία του Πομπηίου.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ, ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ, ΜΗΝΑΣ

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Αν οι μεγάλοι θεοί είνε δίκαιοι, θα συνταχθώσι μετά των δικαίων.

ΜΗΝΑΣ. Μάθε, ανδρείε Πομπήιε, ότι δεν αρνούνται ό,τι αναβάλλουσι.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Καθ' ον χρόνον ικετεύομεν αυτούς γονυκλινείς εις τους πόδας του θρόνου των, καταστρέφεται το παρ' ημών αιτούμενον.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ. Ημάς αυτούς αγνοούντες, αιτούμεν συνεχώς εκείνο το οποίον δύναται να μας βλάβη, αλλ' οι θεοί αρνούνται αυτό εν τη συνέσει των προς σωτηρίαν ημών· ώστε κερδίζομεν όταν αι προσευχαί ημών δεν εισακούωνται.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Θα επιτύχω· ο λαός με αγαπά, η δε θάλασσα είνε εις την εξουσίαν μου. Η ισχύς μου αυξάνει αδιαλείπτως, και ελπίζω να φθάση εις τον κολοφώνα της δυνάμεως. Ο Μάρκος Αντώνιος δεν έχει κατά νουν ν' αφήση τα συμπόσια της Αιγύπτου χάριν εξωτερικών πολέμων. Ο Καίσαρ συλλέγει χρήματα, αλλ' αποβάλλει τας συμπαθείας του λαού. Ο Λέπιδος, κολακεύων και τους δύο, κολακεύεται υπ' αμφοτέρων· ουδένα αγαπά, αλλά και ουδείς εκ των δύο σκέπτεται περί αυτού.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ. Ο Καίσαρ και ο Λέπιδος εξεστράτευσαν μετά στρατεύματος ισχυρού.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Πόθεν το γνωρίζεις; είνε ψεύδος.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ. Παρά του Σιλβίου, στρατηγέ.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Ονειρεύεται. Γνωρίζω ότι και οι δύο είνε εις την Ρώμην, αναμένοντες τον Αντώνιον. Είθε πάντα τα θέλητρα του έρωτος να καλλύνωσι τα μαραμένα σου χείλη, ω ακόλαστος Κλεοπάτρα! Ας ενωθή η μαγεία μετά της καλλονής, και μετ' αυτών αμφοτέρων η ηδυπάθεια. Πρόσδεσον τον ακόλαστον εις παρατεταμένα συμπόσια, και κράτει εξημμένον τον εγκέφαλόν του. Ας οξύνωσι την όρεξιν του μάγειροι Επικούρειοι δι' ερεθιστικών καρυκευμάτων, και ας αμβλύνωσι της τιμής το αίσθημα, ο ύπνος και η τρυφή, έως ου πέση εις εντελή λήθαργον. – Λοιπόν, Βάριε; (Εισέρχεται ο Βάριος).

ΒΑΡΙΟΣ. Έχω τι θετικώτατον να σου αναγγείλω. Ο Μάρκος Αντώνιος αναμένεται εις Ρώμην από ώρας εις ώραν. Τόσος χρόνος παρήλθεν αφ' ότου ανεχώρησεν εκ της Αιγύπτου, ώστε ηδύνατο να φθάση και μακρύτερα.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Μετά περισσότερας ευχαριστήσεως θα ήκουον αγγελίαν ολιγώτερον σπουδαίαν. Δεν είπιστευον, Μηνά, ότι ο ακόρεστος ούτος ερωτοτρόπος ήθελε φορέση την περικεφαλαίαν του χάριν τόσω μικρού πολέμου· η στρατιωτική αυτού ικανότης είνε δις υπερτέρα των δύο άλλων. Αλλά τώρα πρέπει να μεγαλαυχώμεν, αφού η εκστρατεία μας δύναται ναποσπάση από τους κόλπους της Αιγυπτίας χήρας τον ουδέποτε υπό των ηδονών κορευνόμενον Αντώνιον.

ΜΗΝΑΣ. Δεν δύναμαι να παραδεχθώ ότι είνε δυνατόν να ομονοήσωσι ποτέ ο Καίσαρ και ο Αντώνιος. Η αποθανούσα σύζυγος του εστασίασε κατά του Καίσαρος, ο δε αδελφός του εκήρυξε κατ' αυτού πόλεμον, μολονότι δεν πιστεύω να παρωτρύνθησαν υπό του Αντωνίου.

ΠΟΜΠΗΙΟΣ. Δεν ηξεύρω, Μηνά, κατά πόσον αι μικραί αύται έριδες δύνανται να υποχωρήσουν απέναντι των μεγαλυτέρων. Είνε πρόδηλον ότι, αν δεν είχομεν εγερθή εναντίον αυτών, θα εφιλονείκουν μεταξύ των, διότι έχουν σπουδαίας αφορμάς έριδος, αλλά δεν ηξεύρομεν ακόμη κατά πόσον ο φόβος, ον εμπνέομεν εις αυτούς, θα δυνηθή να τους συμφιλίωση και να διαλύση τας ασημάντους αυτών διαφοράς. Γεννηθήτω το θέλημα των

θεών. Προς εξασφάλισιν της ζωής ημών πρέπει να αναπτύξωμεν όλας ημών τας δυνάμεις.
Ελθέ, Μηνά. (Εξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'

Ρώμη. Δωμάτιον εν τη οικία του Λεπίδου. ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ, ΛΕΠΙΔΟΣ.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Πράξιν αρίστην και αξίαν σου θα πράξης, φίλε Αινόβαρβε, καθικετεύων τον στρατηγόν σου να κάμη χρήσιν πραστέρων λόγων.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Θα παρακαλέσω αυτόν να αποκρίνεται όπως αρμόζει εις τον Αντώνιον. Αν ο Καίσαρ τον ερεθίση, πρέπει ο Αντώνιος να λάβη ύφος αγέρωχον και βροντοφώνως ως άλλος Άρης να αποκριθή: Μα τον Δία, αν εγώ έφερον τον πάγωννα του Αντωνίου, δεν θα έκειρον αυτόν σήμερα!

ΛΕΠΙΔΟΣ. Δεν είναι καιρός τώρα διά προσωπικάς έριδας.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Πάσα στιγμή είναι κατάλληλος προς τα ζητήματα τα όποια αύτη γεννά.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Αλλά τα μικρότερα πρέπει να υποχωρούν απένναντι των μεγαλυτέρων.

ΑΙΝΟΒΑΡΒΟΣ. Όχι, αν τα μικρότερα έρχωνται πρώτα.

ΛΕΠΙΔΟΣ. Οι λόγοι σου είναι εμπαθέστατοι. Αλλά μη υποδαύλιζε, σε παρακαλώ, το υπό την τέφραν πυρ. Ιδού έρχεται ο γενναióφρων Αντώνιος. (Εισέρχεται ο Αντώνιος μετά του Βενδιδίου).

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.